

Sygn. akt VI U 5028/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 29 sierpnia 2013 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania **M. K.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.**

z dnia 30 października 2012 r., znak: (...)

w sprawie: **M. K.**

przeciwko: **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych**

Oddziałowi w B.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

I zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. w ten sposób, iż przyznaje wnioskodawczyni M. K. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 listopada 2012 r. do dnia 31 października 2014 r.;

II stwierdza odpowiedzialność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt VI U 5028/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 października 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił przyznania M. K. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołał się na orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia (...)r., w którym nie stwierdzono niezdolności ubezpieczonej do pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła wnioskodawczyni, wnosząc o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Ubezpieczona zakwestionowała trafność orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS i podniosła, że schorzenia, na które cierpi uniemożliwiają jej wykonywanie obowiązków pracowniczych i powinna zostać uznana za niezdolną do pracy.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

M. K. ma 43 lata i z zawodu jest kasjerką-sprzedawcą. Do dnia (...)r. była uprawniona do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Odwołująca się udokumentowała wymagany staż ubezpieczeniowy.

Stosownie do treści art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm., oznaczonej dalej jako: „ustawa emerytalna”) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: 1) jest niezdolny do pracy; 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy; 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Ostatniej przesłanki (powstanie niezdolności do pracy w określonym czasie) nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny, oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. W myśl art. 12 ustawy emerytalnej niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym za całkowicie niezdolną do pracy uznaje się osobę, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, a częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Zgodnie natomiast z treścią art. 13 ust. 1 tej ustawy przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się: 1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, 2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Odnosząc powyższe przepisy do okoliczności faktycznych niniejszej sprawy należy podkreślić, że kwestią sporną między stronami była zdolność ubezpieczonej do pracy, gdyż pozostałe przesłanki, od których zależy ustalenie prawa do świadczenia rentowego, ubezpieczona spełnia. Wobec potrzeby uzyskania wiadomości specjalnych odnośnie stanu zdrowia ubezpieczonej Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych z dziedziny neurologii, neurochirurgii, psychiatrii, psychologii oraz medycyny pracy. Biegli w opinii z dnia (...)r. (k(...)akt sądowych) stwierdzili u ubezpieczonej stan po leczeniu operacyjnym dyskopatii szyjnej C6/C7 i lędźwiowej L5/S1 z wytworzeniem zmian bliznowatych, przewlekły zespół bólowy szyjno-barkowy i lędźwiowo-krzyżowy objawowy z okresami zaostrzeń, zaburzenia nastroju i osobowość histrioniczną. Biegli podali, że obecnie ubezpieczona ma bóle kręgosłupa w okolicy lędźwiowej. W badaniu neurologicznym zaobserwowano ograniczenie ruchomości kręgosłupa szyjnego przy rotacji w lewo oraz kręgosłupa L-S. Stan psychiczny jest wyrównany bez cech ostrej psychopatologii. Zdaniem biegłych sądowych neurologiczne rozpoznanie chorobowe nadal uniemożliwia ubezpieczonej wykonywanie pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji na okres dwóch lat. Stan zdrowia ubezpieczonej nie uległ poprawie. Biegli nie zgodzili się ze stanowiskiem Komisji Lekarskiej ZUS oraz wcześniejszym orzeczeniem lekarza orzecznika. Podstawą uznania niezdolności do pracy były jednakże te same dowody, którymi dysponował organ rentowy w postępowaniu administracyjnym. Odnosząc się do zastrzeżeń organu rentowego biegli w uzupełniającej opinii z dnia(...) r. (k. (...) akt sądowych) podali, że w przypadku ubezpieczonej dolegliwości neurologiczne mają charakter przewlekły i występują stale. Nawet przy niewielkim wysiłku fizycznym ulegają zaostrzeniu i wówczas konieczne jest leczenie farmakologiczne, które cechuje jednak niska skuteczność.

W ocenie Sądu kwestia stanu zdrowia ubezpieczonej została we wskazanej opinii biegłych dostatecznie wyjaśniona i nie budzi wątpliwości rzetelność, prawidłowość metodologiczna i jednoznaczność sformułowanych w niej wniosków. Podzielić należy stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 15 lutego 1974r. (sygn. II CR 817/73), iż do dowodu z opinii biegłego nie mogą mieć zastosowania wszystkie zasady prowadzenia dowodów, a w szczególności art. 217 § 1 k.p.c. Jeżeli zatem Sąd uzyskał od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania, to nie ma potrzeby żądania ponowienia lub uzupełnienia tego dowodu (por. wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1999r. sygn. II UKN 96/99, z dnia 6 marca 1997r. II UKN 23/97, z dnia 21 maja 1997r., II UKN 131/97,

z dnia 18 września 1997r., II UKN 260/97). Dowód ten, jak podkreśla się w orzecznictwie, podlega ocenie Sądu przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c., na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (zob. uzasadnienie postanowienia SN z dnia 7 listopada 2000r. I CKN 1170/98, uzasadnienie wyroku SN z dnia 15 listopada 2002r. V CKN 1354/00).

Analiza materiału procesowego, w tym dowodowego niniejszej sprawy, dokonana w sposób przewidziany w art. 233 § 1 k.p.c., doprowadziła Sąd do przekonania o spełnieniu przez odwołującą wszystkich niezbędnych przesłanek prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Powyższa ocena opiera się przede wszystkim na treści orzeczenia lekarskiego wydanego przez zespół biegłych sądowych, którzy nie podzielili stanowiska organów lekarskich ZUS. Sąd uwzględnił wydaną przez biegłych opinię, gdyż poddawała ona wszechstronnej analizie stan zdrowia ubezpieczonej w odniesieniu do jej predyspozycji zawodowych. Zawarte w niej wnioski w sposób jednoznaczny i kategoriyczny potwierdziły, że ze względu na stan zdrowia ubezpieczona jest częściowo niezdolna do pracy na kolejne dwa lata. Wskazać w tym miejscu należy, iż ubezpieczona przez niemal cały okres swej aktywności zawodowej pracowała jako sprzedawca. Praca w tym zawodzie charakteryzuje się przewagą wysiłku fizycznego i wymaga sprawności obu rąk, dłuższego stania, chodzenia i schylania się. Opinia powołanego zespołu biegłych sądowych powyższe okoliczności uwzględnia. Zgodnie z jej treścią ubezpieczona cierpi na bóle kręgosłupa okolicy lędźwiowej. Ma też trudności ze zmianą pozycji ciała spowodowane przez ograniczenie ruchomości kręgosłupa szyjnego przy rotacji w lewo oraz kręgosłupa L-S. Zastrzeżenia organu rentowego zgłoszone w piśmie procesowym z dnia (...)r. (k. (...) akt sądowych) skonstruowane zostały na podstawie prostego zaprzeczenia ustaleń i wniosków tej opinii. Z tej przyczyny Sąd Okręgowy pominął te zastrzeżenia przy rozstrzyganiu sprawy. Należy przy tym zaznaczyć, że ocena niezdolności do pracy nie ogranicza się wyłącznie do względów medycznych, ale musi uwzględniać także inne elementy, w tym zwłaszcza poziom kwalifikacji ubezpieczonego, możliwości zarobkowania w zakresie tych kwalifikacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Ocena taka ma charakter prawny i może jej dokonać wyłącznie sąd, a nie biegły. Opinia biegłych w sprawach o świadczenia, do których prawo uzależnione jest od ustalenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji ma jednak charakter podstawowy (por. wyrok SN z dnia 17 stycznia 2002 r., II UKN 717/00). Skoro więc w niniejszej sprawie opinia ta wyraźnie potwierdza, że ubezpieczona jest częściowo niezdolna do pracy, a Sąd nie znalazł podstaw do jej zakwestionowania, należało podzielić jej wnioski.

Mając na względzie powyższą argumentację Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., w punkcie pierwszym wyroku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres dwóch lat od upływu poprzedniego okresu rentowego.

Zgodnie z przepisem art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zamieszczenie w sentencji wyroku rozstrzygnięcia co do odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji jest powinnością sądu, który zmieniając decyzję organu rentowego, przyznaje prawo do świadczenia (por. uchwała SN z 24 marca 2011 r., I UZP 2/11). W ocenie Sądu w okolicznościach niniejszej sprawy istnieją podstawy do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, którą było wyjaśnienie wątpliwości co do stanu zdrowia ubezpieczonej. W wydanej przez biegłych sądowych opinii wyraźnie wskazano, że podstawa orzekania o stanie zdrowia ubezpieczonej była tożsama z tą, którą dysponował organ rentowy w postępowaniu administracyjnym. Biegli opiniowali w oparciu o te same dokumenty leczenia i nawet ograniczenia dowodowe występującymi w toku postępowania w sprawie ustalenia prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie mogą uzasadniać wadliwej oceny organu rentowego odnośnie stanu zdrowia ubezpieczonej. W niniejszej sprawie ingerencja Sądu w celu

stwierdzenia istnienia podstaw do przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy nie byłaby konieczna, gdyby organ rentowy właściwie ocenił zgromadzony materiał dowodowy i z tego względu w punkcie drugim należało stwierdzić odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

SSO Janusz Madej